

ELS MUSEUS COM A EINES DE GESTIÓ TERRITORIAL

Algunes reflexions

Jordi Abella

Actualment existeix el debat en el si del món del patrimoni sobre quin és el paper que en la nostra societat actual poden i haurien de desenvolupar els museus i altres instal·lacions patrimonials. Anant més enllà de la percepció del museu com a simple receptacle i expositor de col·leccions i objectes —funció prou important i necessària segurament, però que segons les darreres tendències museològiques cal incloure com un més en els objectius de la institució museística i no l'únic—, cal plantejar-nos algunes reflexions davant l'ús social que creiem que podem desenvolupar dins un territori específic.

Existeixen popularment moltes i diverses percepcions sobre què és un museu i quina funció ha de desenvolupar. No volem aquí estendre'ns i parlar sobre les moltes varietats d'experiències que en aquests moments, i sota una marca comú de «Museu», es poden trobar en el nostre país. Evidentment, tampoc som ningú per posar en dubte la validesa dels diversos objectius i línies d'actuació que sota el paradigma de la museologia —i en certs casos amb una forta càrrega ideològica— poden trobar-se al darrere de moltes iniciatives que existeixen dins i fora de Catalunya. L'únic que pretenem en aquest breu article és posar de manifest i exposar una sèrie de reflexions sobre allò que, individualment i com a professional vinculat a la gestió patrimonial des de ja fa uns quants anys, crec he pogut aprendre del món dels museus locals i de territori.

En primer lloc, crec que hem de començar per esborrar la idea, difosa i en alguns casos assumida per la classe política, que els museus i centres patrimonials són institu-

ECOMUSEU DE LES VALS D'ÀNEU

*Casa Gassia,
a Esterri d'Aneu.*

cions de «prestigi» i «luxe» per a un municipi, comarca o territori. És a dir, que el museu ens serveix com un equipament per donar «categoria» al nostre poble o ciutat. Unes bones instal·lacions, un edifici cuidat externament, sovint rehabilitat o bé de nova planta, i, si és possible, dissenyat i signat per un arquitecte de fama, servirà per donar un cop d'imatge culta i, en alguns casos, fins i tot elitista. Aquesta percepció, que acostuma a preocupar-se exclusivament per l'edifici on anirà ubicat el museu i, en canvi, no dona cap mena d'importància ni al projecte museològic ni a les funcions reals que ha d'assumir la institució, malauradament continua present en algunes polítiques locals.

Aquest discurs del que podríem anomenar el museu com a «façana» o com a concepte-imatge

d'una ciutat o municipi, i que en molts casos, pot acabar convertint-se en un espai molt vistós però amb poc o cap contingut i sense vida interior, continua de moda. Amb això volem dir que si bé és important dotar d'equipaments culturals les nostres comarques, aquestes infraestructures han d'anar acompanyades de quelcom més que un projecte arquitectònic i d'obres. Hem de saber dignificar allò que hem creat i donar-li més sentit que una simple inauguració multitudinària i una espectacular roda de premsa de presentació. Cal dotar aquests museus i centres patrimonials de continguts, d'usos i de personals que desenvolupin amb condicions la tasca no sols d'exposició, sinó també de recerca, conservació, divulgació i desenvolupament que li són propis.